

BATI EDEBİYATI AKIMLARI TABLOSU – www.edebiyatogretmeni.org Türk Edebiyatı – Dil ve Anlatım Dersleri Kaynak Sitesi

Akımın Adı	Akımın Belirleyici Özellikleri	Akımın Temsilcileri (Yabancı)	Akımın Temsilcileri (Yerli)
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;">KLASİSİZM</div> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;">↑</div> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;">TEPKİ</div> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;">↑</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;">ROMANTİZM</div>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Yunan ve Latin edebiyatları örnek alınmıştır. ➤ Düşüncelere akıl ve sağduyu egemendir. ➤ Seçkin ve soylu insanlar ele alınır. ➤ Evrensel nitelikli tipler yaratılmıştır. ➤ Amaç toplum değil, bireydir. İnsan ögesi her şeyin üzerindedir. ➤ Betimlemeye yer verilmemiştir. ➤ Sanatçı kişiliğini gizler. ➤ Trajedilerde, üç birlik kuralı uygulanmıştır. ➤ Komedilerde üslup açık, sağlam ve yalındır. ➤ Konu değil, konunun işleniş tarzı önemlidir. ➤ Ulusal dilin oluşmasına hizmet edilir. 	<p>Racine → Trajedi</p> <p>Corneille</p> <p>Moliere → Komedi</p> <p>Bolieau → Şair, Eleştirmen</p> <p>La Fontaine → Fabl</p> <p>La Bruyere → Tipleme ustası (Karakterler)</p> <p>Montaigne → Deneme</p> <p>Fenelon → Roman</p> <p>La Fayette → Roman</p> <p>Pascal → Düşünür (Düşünce Yazıları)</p> <p>Descartes → Düşünür (Düşünce Yazıları)</p> <p>La Rochefoucaut → Özdeyiş</p>	<p>Şinasi</p> <p>Ahmet Vefik Paşa</p>
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Milli tarih örnek alınmıştır. ➤ Din duygusu ağır basar. ➤ Düşüncelere hayal ve duygusallık egemendir. ➤ Sıradan insanlar ele alınır. ➤ Amaç bireyi değil, toplumu olgunlaştırmaktır. ➤ Betimlemelere yer verilmiştir. Doğa yeniden keşfedilmiştir. ➤ Sanatçı, kişiliğini gizlemez. ➤ Ağır ve süslü bir dil kullanılır. Üslup kapalı ve süslüdür. ➤ Karşıtlık çok yoğundur. Ak-kara çatışması egemendir. ➤ Tip değil, karakter esas alınır. ➤ Romantizm, edebi türler yönünden zengindir. 	<p>V. Hugo → Tiyatro / Roman</p> <p>Goethe → Şiir</p> <p>Voltaire → Roman</p> <p>J.J.Rousseau → Düşünce Yazısı, Anı / Roman</p> <p>Schiller → Tiyatro</p> <p>Lamartine → Roman / Şiir</p> <p>A. de Musset → Şiir / Öykü / Tiyatro</p> <p>L. Byron → Şiir</p> <p>A. Dumas → Roman</p> <p>Chateaubriant → Roman</p>	<p>Namık Kemal</p> <p>Ahmet Mithat Efendi</p> <p>Abdülhak Hamit</p> <p>Şemsettin Sami</p> <p>Reşat Nuri Güntekin</p> <p>R. Mahmut Ekrem (Şiirleriyle)</p>

Akımın Adı	Akımın Belirleyici Özellikleri	Akımın Temsilcileri (Yabancı)	Akımın Temsilcileri (Yerli)
<div style="text-align: center;">Romantizme Tepki</div> <div style="text-align: center;">↑</div> <div style="text-align: center;">Klasisizme Yakın</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;">REALİZM</div> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;">Roman, hikaye ve tiyatrodaki gerçeklik</div> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;">↑</div> <div style="text-align: center;">Romantizme Tepki</div> <div style="text-align: center;">↑</div> <div style="text-align: center;">Realizme Yakın</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;">NATURALİZM</div> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;">Roman, hikaye ve tiyatrodaki bilimsel gerçeklik</div> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;">↑</div> <div style="text-align: center;">Romantik Şiire Tepki</div> <div style="text-align: center;">↑</div> <div style="text-align: center;">Klasik Şiire Yakın</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;">PARNASİZM</div> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;">Şiirde gerçeklik</div>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Romantizme tepki olarak doğmuştur. ➤ Romantizmin ahlakçı, lirik ve hayali görüşlerini reddeder. ➤ Gerçekler nesnel bir biçimde anlatılır. ➤ Sanatçı, kişiliğini gizler. Anlatılanlar yol boyunca gezdirilen bir aynadan yansır. ➤ Dil sade ve anlaşılır bir biçimdedir. ➤ Gözlem ve anket metodları kullanılır. ➤ Yapıtlarda yer, zaman, kişi ve olay bütünlüğü vardır. 	<p>➤ Balzac</p> <p>➤ Flaubert</p> <p>➤ Defoe</p> <p>➤ Stendhal</p> <p>➤ Dostoyevski</p> <p>➤ Tolstoy</p> <p>➤ Hemingway</p> <p>➤ Gorki</p> <p>➤ Dickens</p> <p>➤ M.Twain</p> <p>➤ Şolohov</p> <p>➤ A.Çehov (Durum hikayeciliğinin kurucusudur.)</p>	<p>➤ Y. Ritsos - Şiir</p> <p>➤ Brecht - Tiyatro</p> <p>➤ J.London - Öykü</p> <p>Roman</p> <p>E. Zola → Roman</p> <p>Concourt Kardeşler → Roman</p> <p>A. Daudet → Roman</p> <p>J. Steinbeck → Roman</p> <p>Maupassant → Hikaye</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Realizme benzer özellik taşır. ➤ Gözlem ve deneye yer verir. ➤ Determinizmin ilkelerini benimser. ➤ Doğrulanması gereken hipotezi, yapının sonuna kadar doğrulamak için uğraşır. ➤ Naturalizmde yazar, bir bilim adamı durumundadır. Bu akıma göre çevre bireyi belirler. ➤ Çevre betimlemelerine geniş yer verilir. ➤ Sanatçı, kişiliğini gizler. 	<p>➤ Realizmin şiire uyarlanmış şeklidir.</p> <p>➤ Romantik şiire tepkidir.</p> <p>➤ Yeni ve özel bir klasisizm dönmek istenir.</p> <p>➤ Dinsel ve ulusal duygulara geniş yer verilir.</p> <p>➤ Şiirin düşünsel bir boyutu vardır. (Şair dünya görüşünü aktarır.)</p> <p>➤ Şiirde dış yapı sağlamdır. Ahenkten çok ritim önemlidir. İçli şiir değil, saf şiir ilkesi benimsenir.</p> <p>➤ Egzotik şeylere ilgi duyulur.</p>	<p>T. Gautier</p> <p>L. D. Lisle</p> <p>J.M.D. Heredia</p> <p>F. Coppee</p>	<p>İlk realistler:</p> <p>R. Mahmut Ekrem (romanlarında)</p> <p>Samipaşazade Sezai</p> <p>Nabizade Nazım</p> <p>Halit Ziya Uşaklıgil</p> <p>Diğer realistler:</p> <p>Mehmet Rauf, Refik Halit Karay, F. Rıfık Atay, Ömer Seyfettin, Halide Edip, Reşat Nuri, Yakup Kadri, Peyami Safa, Sait Faik, Kemal Tahir, Sabahattin Ali, Tark Buğra, M. Şevket Esendal</p> <p>İlk Naturalist:</p> <p>Beşir Fuat (Fikir alanında)</p> <p>İkinci Naturalist:</p> <p>Nabizade Nazım (Edebiyat alanında)</p> <p>Asıl temsilci:</p> <p>Hüseyin Rahmi Gürpınar</p> <p>Parnasizmden etkilenenler:</p> <p>Tevfik Fikret</p> <p>Yahya Kemal</p> <p>➤ Parnasizm şiirde gelişen bir akımdır.</p>

BATI EDEBİYATI AKIMLARI TABLOSU – www.edebiyatogretmeni.org Türk Edebiyatı – Dil ve Anlatım Dersleri Kaynak Sitesi

Akımın Adı	Akımın Belirleyici Özellikleri	Akımın Temsilcileri (Yabancı)	Akımın Temsilcileri (Yerli)
<p>Parnasizme Tepki</p> <p>↑</p> <p>Romantizme Yakın</p> <p>SEMBOİZM</p> <p>Sadece şiir</p>	<ul style="list-style-type: none"> Parnasizme tepki olarak doğmuştur. İnsan duygusu dış evreni olduğu gibi değil, duyduğu gibi yansıtır. Bu duyuş ve anlatış sanatçıdan sanatçıya değişir. Şairin amacı, gerçeğin altındaki gizli gerçeği anlamaktır. Anlam kapalıdır, yorumu açıktır. Dış gerçeklik buzlu bir camın arkasından seyredilir gibidir. Müziğe yakınlık vardır. Üslup kapalıdır, dil sembol ve mecazlarla doludur. Daha çok sone, terzarima ve mensur şiir türleri kullanılmıştır. 	<ul style="list-style-type: none"> Baudelaire Mallarme Valery Verlaine Rimbaud 	<p>İlk Sembolistler:</p> <p>Cenap Şahabettin</p> <p>Asıl Temsilcisi:</p> <p>Ahmet Haşım</p> <p>Diğer temsilciler:</p> <p>Ahmet Hamdi Tanpınar</p> <p>Necip Fazıl Kısakürek</p>
EMPRESYONİZM	Sembolizmin devamı sayılır.	<ul style="list-style-type: none"> A. Rimbaud R.M. Rilke 	<p>Ahmet Muhip Dıranas</p> <p>Cahit Sıtkı Tarancı</p>
EKSPRESYONİZM	İç dünyayı dışa vurmaya amaçlar.	<ul style="list-style-type: none"> O'Neil T.S.Eliot Fransız Kafka J. Joyce 	
Empresyonizme, Natüralizme karşı			
KÜBİZM	<ul style="list-style-type: none"> Resim ve heykelde etkili olmuştur. Yaşam çok boyutludur. Nesnelerin yalnız görünen değil, görünmeyen yönleri de yansıtılmalı. 	<ul style="list-style-type: none"> Picasso G. Apollinaire M. Jacop 	
Empresyonizme tepki			
<p>Romantik Şiire Tepki</p> <p>↑</p> <p>Klasik Şiire Yakın</p> <p>SÜRREALİZM</p> <p>20.yy. akımıdır</p>	<ul style="list-style-type: none"> Freud'un görüşlerine dayanan bilinçaltı dünyasını anlatmaya çalışır. Şiir, akıl ve iradenin işi değil, içimizde gizlenmiş duyguların dışa yansımasıdır. Şiirde noktalama işaretleri kullanılmaz. Sürrealizme göre aklın, mantığın, gelenek ve göreneklerin etkisinden sıyrılmalıdır. 	<ul style="list-style-type: none"> Eluard Aragon Breton Lorca H.Miller 	<p>Cemal Süreya</p> <p>Turgut Uyar</p> <p>Edip Cansever</p> <p>İlhan Berk</p> <p>Ece Ayhan</p> <p>➤ Sürrealizmle genellikle şiir yazılmıştır.</p>

BATI EDEBİYATI AKIMLARINDAN ETKİLENEN TÜRK EDEBİYATI SANATÇILARI	
KLASİZİZMDEN ETKİLENEN SANATÇILAR	NATÜRALİZMDEN ETKİLENEN SANATÇILAR
<p>Şinasi.....şiir, tiyatro</p> <p>Ahmet Vefik Paşa.....tiyatro çevirileri</p> <p>Yusuf Kamil Paşa.....roman çevirileri</p> <p>Direktör Ali Bey.....tiyatro çeviri ve uyarlamaları</p>	<p>Nabizade Nazım.....roman</p> <p>Beşir Fuat.....fikir yazıları</p> <p>Hüseyin Rahmi Gürpınar.....roman</p>
ROMANTİZMDEN ETKİLENEN SANATÇILAR	PARNASİZMDEN ETKİLENEN SANATÇILAR
<p>Namık Kemal.....şiir, tiyatro, roman, eleştiri, tarih</p> <p>Ahmet Mithat Efendi.....roman, öykü</p> <p>Abdülhak Hamit Tarhan.....şiir, tiyatro</p> <p>R.Mahmut Ekrem.....şiir, tiyatro</p>	<p>Tevfik Fikret.....şiir</p> <p>Yahya Kemal Beyatlı.....şiir</p>
REALİZMDEN ETKİLENEN SANATÇILAR	SEMBOİZMDEN ETKİLENEN SANATÇILAR
<p>Recaizade Mahmut Ekrem.....roman</p> <p>Samipaşazade Sezai.....roman, öykü</p> <p>Halit Ziya Uşaklıgil.....roman</p> <p>Mehmet Rauf.....roman</p> <p>Hüseyin Cahit Yalçın.....roman, öykü</p> <p>Hüseyin Rahmi Gürpınar.....roman</p> <p>Ahmet Rasim.....fıkra, anı</p> <p>Muallim Naci.....şiir, eleştiri, anı</p> <p>Mehmet Akif Ersoy.....şiir</p> <p>Yakup Kadri Karaosmanoğlu.....roman</p> <p>Refik Halit Karay.....roman</p> <p>Reşat Nuri Güntekin.....roman</p> <p>Halide Edip Adıvar.....roman</p> <p>Ömer Seyfettin.....hikaye</p> <p>Memduh Şevket Esendal.....roman, hikaye</p> <p>Necip Fazıl Kısakürek.....şiir, oyun</p> <p>Peyami Safa.....roman</p> <p>Tarık Buğra.....roman</p> <p>Orhan Kemal.....roman</p> <p>Kemal Tahir.....roman</p> <p>Yaşar Kemal.....roman</p> <p>Arif Nihat Asya.....şiir</p> <p>Bekir Sıtkı Erdoğan.....şiir</p> <p>Fevzi Halıcı.....şiir</p> <p>Zeki Ömer Defne.....şiir</p> <p>Yavuz Bülent Bakiler.....şiir</p>	<p>Servetifünûna başlayan etkilenme Cumhuriyet Dönemine kadar uzanır.</p> <p>Cenap Şahabettin.....şiir</p> <p>Ahmet Haşım.....şiir</p> <p>Cahit Sıtkı Tarancı.....şiir</p> <p>Ahmet Hamdi Tanpınar.....şiir</p> <p>Ahmet Muhip Dıranas.....şiir</p>
	SÜRREALİZMDEN ETKİLENEN SANATÇILAR
	<p>"İkinci Yeni" edebi topluluğu sürrealizmden etkilenmiştir:</p> <p>Cemal Süreya.....şiir</p> <p>Turgut Uyar.....şiir</p> <p>İlhan Berk.....şiir</p> <p>Ece Ayhan.....şiir</p> <p>Edip Cansever.....şiir</p> <p>Sezai Karakoç.....şiir</p> <p>Ülkü Tamer.....şiir</p> <p>"Garip Akımı Sanatçıları"</p> <p>Orhan Veli Kanık.....şiir</p> <p>Melih Cevdet Anday.....şiir</p> <p>Oktay Rifat Horozcu.....şiir</p>